

Vragen van het statenlid Tobias van Gent en Kees Bierens (VVD) ingevolge artikel 44 reglement van orde

AANHANGSEL

tot de notulen van de provinciale staten van Zeeland 2016 nummer 073.

Vragen ingevolge artikel 44 van het reglement van orde inzake provinciaal toezicht op financieel beleid gemeente Vlissingen

Antwoorden van gedeputeerde staten:

(ingekomen 26 april 2016)

1. Herkent het college zich in de kritiek van de Raad voor de financiële verhoudingen op de provincie?

1. Wij hebben uw Staten bij brief van 7 april 2015 geïnformeerd over ons, in het kader van de artikel 12-aanvraag van de gemeente Vlissingen, op 24 februari 2015 vastgestelde provinciaal verslag 2015 over de financiële positie van de gemeente Vlissingen en het op 16 maart 2015 vastgestelde artikel 12-tussenrapport van de inspecteur van BZK. In ons verslag is ruim aandacht besteed aan het door ons gevoerde toezicht en in de tussenrapportage van BZK is daarover een genuanceerd oordeel opgenomen.

De Rfv heeft het meer kritische gedeelte van het oordeel van de artikel-12 inspecteur als basis gebruikt voor zijn eigen advies. Hierdoor is de nuancering en de context verloren gegaan wat de herkenbaarheid van de kritiek niet ten goede komt.

Voor wat betreft de financieel risicovolle grondexploitaties geldt dat er bij het opstellen van grondexploitatieberekeningen, en in het bijzonder voor het plan Scheldekwartier, er steeds –zeker met de kennis van nu– voor een te hoog risicoprofiel is gekozen. Wij hebben de gemeente herhaaldelijk gewezen op het belang van reële berekeningen. De gemeente heeft het belang hiervan ook altijd onderkend en periodiek de berekeningen onderbouwd geactualiseerd, echter wel steeds met een hoog risicoprofiel. Hiertoe was de gemeente financieel genoodzaakt omdat een keuze voor een lager risicoprofiel automatisch betekende dat er bij voorbaat direct geld in een verliesvoorziening gestort moest worden omdat een lager risicoprofiel vaak gepaard gaat minder potentiële opbrengst. De grondexploitatieberekeningen zaten hierdoor altijd aan de bovengrens voor wat betreft de risico inschatting en was de gemeente meermalen, mede door de woningmarktcrisis, genoodzaakt bij periodieke herzieningen verliesvoorzieningen te treffen. Achteraf gezien was het transparanter geweest eerder te kiezen voor een lager risicoprofiel en de verliezen eerder te nemen. De uiteindelijke financiële rekening voor Vlissingen was hierdoor, zeker in relatie met het plan Scheldekwartier, overigens niet anders

uitgevallen. Wel was de gemeente dan genoodzaakt additionele bezuinigingsmaatregelen te treffen.

Wij hebben bij de aanvang van het artikel 12-proces geadviseerd om voor een minder hoog risicoprofiel te kiezen. In 2015 zijn alle grondexploitaties en niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG's) fundamenteel doorgenomen en herzien en zijn voor elke grondexploitatie 3 scenario's opgesteld, met een laag, een midden en hoog risicoprofiel. Daarnaast is een externe toets uitgevoerd door Ecorys. Dit in samenwerking met de provincie en de artikel 12-inspecteur.

De gemeenteraad heeft op advies van Ecorys vanuit financieel oogpunt gekozen voor een laag risicoprofiel, maar inhoudelijk vast te houden aan duurzame ontwikkeling conform de structuur- en woonvisie. Samen met de artikel 12-inspecteur moet nog worden onderzocht wat de precieze financiële consequenties hiervan zijn voor het artikel 12-proces.

Stand van zaken artikel 12 proces Aanvraag 2015:

Op 9 februari 2016 hebben GS een advies aan de

minister van BZK uitgebracht over het artikel 12-rapport over de aanvraag 2015. De gemeenteraad van Vlissingen heeft op 10 maart 2016 een schriftelijke reactie gegeven (evenals de gezamenlijke oppositiepartijen). Op 7 april jl. heeft de Rfv de minister geadviseerd. Rond de zomer wordt de definitieve beschikking van de fondsbeheerders op de aanvraag 2015 verwacht.

Aanvraag 2016:

Op 16 februari hebben GS een provinciaal verslag over de aanvraag 2016 aan de minister van BZK gezonden. Uiterlijk 1 december 2016 zal de artikel 12-inspecteur het rapport 2016 uitbrengen.

2017 en verder.

Naar verwachting zal eind 2017 het laatste artikel 12 rapport worden opgeleverd. Dit kan betekenen dat de structurele maximale eigen inspanning pas ingaande 2020 (laatste jaar meerjarenraming 2017-2020) wordt bereikt en dat dan een 10-jaars saneringsperiode aanbreekt voor het wegwerken van de negatieve algemene reserve.

2. Zo neen, waarom niet ?

2. Wij hebben in de afgelopen jaren nooit kennis genomen van een excessief uitgavenbeleid, sterker nog, zeker in verhouding tot de overige Zeeuwse gemeenten stond Vlissingen altijd te boek als een financieel zwakke gemeente waar buitenom grondexploitaties weinig financiële armslag was. Dit kwam ook tot uitdrukking in de hoge belastingdruk. De (sluitende!) meerjarenbegrotingen kenmerkten zich dan ook altijd door weinig nieuw beleid en opeenvolgende bezuinigingsprogramma's. Deze bezuinigingen vroegen al zo veel van de gemeente dat er voor ons geen (formele) aanleiding was, en bij de gemeente vrijwel geen

ruimte, om versneld extra maatregelen af te dwingen om het weerstandsvermogen te versterken. Ook het achterstallig onderhoud werd daarom maar langzaam ingelopen. Toch zijn er tot 2013 steeds stappen gezet om de begroting weer 'robuust' te maken. Dit komt mede tot uitdrukking in de positieve ontwikkeling tot en met 2013 van de structurele positieve rekeningsaldi en de omvang van de algemene reserve.

Wel is door Vlissingen altijd geïnvesteerd in ambitieuze ontwikkelplannen met als gevolg dat de schuldpositie fors toenam. Bij periodieke herzieningen van de grondexploitaties is de gemeente meermalen genoodzaakt verliesvoorzieningen te treffen ten laste van de reserves en/of winstnemingen op winstgevendende plannen.

Het belang van een 'vitale' gemeente Vlissingen (inclusief de ontwikkelkracht/potentie) en de regionale uitstraling is ook altijd in ons eigen flankerend (subsidie)beleid tot uitdrukking gekomen. Helaas moest in 2014 geconcludeerd worden dat hoofdzakelijk door de doorwerkende rijksbezuinigingen, de crisis in de bouw- en vastgoedsector, sterk oplopende aantallen bijstandsgerechtigden en verlaging van het Deltadividend in korte tijd alle geboekte terreinwinst in 1 á 2 jaar is weggevaagd en dat ondanks een ambitieus ombuigingsprogramma, de gemeente niet meer op eigen kracht het tij kan keren.

3.	Ligt het in de bedoeling het financieel toezicht van de provincie n.a.v. de kritiek van de Raad anders in te richten c.q. te verscherpen op Vlissingen en/of de andere Zeeuwse gemeenten?	3.	Ons toezichtsbeleid is niet veranderd. Wel wordt het beleid zoals dat is vastgelegd in het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader de laatste jaren stringenter uitgevoerd in de zin dat het instrument 'preventief toezicht' sneller wordt ingezet als extra borging en/of stimulering van door de gemeente ingezet ombuigingsbeleid.
Het toezicht op Vlissingen is mede door de artikel 12 aanvraag al verscherpt.
De twaalf provincies en BZK zijn momenteel bezig met een gezamenlijk traject dat moet leiden tot een 'betekenisvol(ler) functioneren van het financieel toezicht' door o.a. transparanter en uniformer toezicht.
4.	Hoe is op dit moment de situatie omtrent financieel toezicht op andere gemeenten in Zeeland en vallen er op (korte) termijn meer onder toezichtstellingen van uw kant te verwachten?	4.	Naast de gemeente Vlissingen staat alleen de gemeente Middelburg dit jaar onder verscherpt (preventief) toezicht. Op basis van de huidige informatie verwachten wij niet dat er meer onder toezichtstellingen aan komen. In juni/juli hebben we hier na analyse van de jaarrekening 2015 en de Kadernota's voor 2017 een geactualiseerd beeld van. Een definitief beeld kunnen wij pas geven na analyse eind dit jaar van de vastgestelde (meerjaren)begroting 2017-2020.

5. De Raad stelt ook dat hij voor wat betreft de toekomst er vanuit gaat dat de provincie zijn regierol ten aanzien van woningbouw oppakt en samen met de gemeenten op Walcheren komt tot een meer realistische programmering van de bouwvolumes.
Kunt u aangeven welke actie er op dit onderdeel al is genomen of genomen gaat worden voor Walcheren en hoe het met de andere regio's in Zeeland is gesteld?
5. Naast het financieel toezicht heeft de provincie ook via het omgevingsplan invloed uitgeoefend op de realiteit van de gemeentelijke grondexploitaties. In het belang van een goed functionerende regionale woningmarkt heeft de provincie in het omgevingsplan bepaald dat er regionale woningmarkt afspraken noodzakelijk zijn. De provincie stelt een beleidsneutrale verkenning op, bevordert en ondersteunt de te maken woningmarkt afspraken en dwingt regionale afstemming in het uiterste geval af. Voor de regio Walcheren (Middelburg, Veere en Vlissingen) heeft dit in 2013 geresulteerd in het sterk terugdringen van de overcapaciteit in de woningbouwplannen (de totale 10 jaars woningbouwplanning op Walcheren is hierdoor teruggedrongen van 5.121 naar 2.597 netto woningtoevoegingen). De kwalitatieve opgave als gevolg van de veranderende samenstelling van huishoudens is echter nog onvoldoende verwerkt in de regionale woningmarkt afspraken. Dit vormt een extra risicofactor voor functioneren van de woningmarkt en daarmee ook voor de gemeentelijke grondexploitatie. In december 2015 zijn de nieuwe Bevolkings- en Huis-houdenprognoses vastgesteld. Binnenkort zal de regionale vertaling van het WoOn2015 onderzoek en het WoonZorgonderzoek van ZB / Planbureau gereed komen. Deze vormen het uitgangspunt voor de nieuwe regionale woningmarkt afspraken die dit jaar gereed moeten zijn in alle Zeeuwse regio's.
De verwachting is dat het maken van de regionale woningmarkt afspraken in andere regio's ook grote inspanningen zal vergen. Alleen op Walcheren is echter sprake van een hoge mate van grondbezit voor woningbouw, in andere regio's gaat het voornamelijk om grondbezit van ontwikkelaars.

MIDDELBURG, 10 mei 2016

Namens de fractie van VVD,

Tobias van Gent en Kees Bierens

Gedeputeerde Staten,

Drs. J.M.M. Polman
A.W. Smit